

RIKSDAGENS SVAR 314/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till ändring av kommunallagen

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till ändring av kommunallagen (RP 263/2006 rd).

Beredning i utskott

Förvaltningsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (FvUB 39/2006 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag

om ändring av kommunallagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i kommunallagen av den 17 mars 1995 (365/1995) 13 § 2 mom. 1 punkten, 52 § 4 mom., 68, 69, 71 och 73 §, av dem 52 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1034/2003 samt 68, 69 och 71 § sådana de lyder i lag 578/2006, samt

fogas till lagen nya 16 a, 25 a och 68 a §, en ny 70 § i stället för den 70 § som upphävts genom sistnämnda lag samt ett nytt 10 a kap. som följer:

13 §

Fullmäktiges uppgifter

Fullmäktige skall

1) fatta beslut om de centrala målen för kommunens och kommunkoncernens verksamhet och ekonomi samt om principerna för koncernstyrningen,

(1336/1997) är *kommunens dottersamfund*. Kommunen jämte dottersamfund bildar en *kommunkoncern*. Vad som i denna lag föreskrivs om kommunens dottersamfund tillämpas även på en stiftelse som kommunen har bestämmande inflytande över.

3 kap.

Kommunens övriga förvaltning

16 a §

Kommunkoncern

Ett samfund där kommunen har bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen

25 a §

Koncernledning

Till kommunens *koncernledning* hör kommunstyrelsen, kommundirektören eller borg-

mästaren och andra i en instruktion fastställda myndigheter.

Koncernledningen ansvarar för styrningen av kommunkoncernen och ordnandet av koncern-tillsynen.

52 §

Jäv

— — — — —
Vad som föreskrivs i 28 § 1 mom. 5 punkten i förvaltningslagen tillämpas inte på förtroendevalda, tjänsteinnehavare och arbetstagare i kommunen även om personen innehar en sådan ställning som avses i ovannämnda lagrum i ett kommunalt affärsverk, en samkommun, ett samfund som hör till en kommunkoncern eller en stiftelse. Personen är dock jävrig om kommunens och affärsverkets, samkommunens, samfundets eller stiftelsens intressen står i strid med varandra eller om en opartisk behandling av saken förutsätter att personen inte deltar i behandlingen av saken. Inte heller 28 § 1 mom. 6 punkten i förvaltningslagen tillämpas i kommunerna.
— — — — —

68 §

Bokslut

Kommunens räkenskapsperiod är kalenderåret. Kommunstyrelsen skall upprätta ett bokslut för räkenskapsperioden före utgången av mars månad året efter räkenskapsperioden och lämna det till revisorerna för granskning samt efter revision förelägga fullmäktige bokslutet före utgången av juni.

Till bokslutet hör balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter till dem samt en tablå över budgetutfallet och en verksamhetsberättelse.

Bokslutet skall ge riktiga och tillräckliga uppgifter om resultatet av kommunens verksamhet och om kommunens ekonomiska ställning. De tilläggsupplysningar som behövs för detta skall lämnas i noterna.

Bokslutet undertecknas av ledamöterna i kommunstyrelsen och kommundirektören eller borgmästaren.

68 a §

Koncernbokslut

En kommun som jämte dottersamfund bildar en kommunkoncern skall upprätta och i sitt bokslut ta in ett koncernbokslut. Koncernbokslutet skall upprättas samma dag som kommunens bokslut.

Koncernbokslutet skall upprättas som en sammanställning av koncernsamfundens balansräkningar och resultaträkningar samt noterna till dessa. I koncernbokslutet skall dessutom inkluderas en finansieringsanalys för koncernen, i vilken anskaffningen och användningen av kommunkoncernens medel under räkenskapsperioden utreds.

Koncernresultaträkning och finansieringsanalys för koncernen behöver inte upprättas, om dottersamfundens sammanräknade omsättning eller motsvarande avkastning under såväl den räkenskapsperiod som har gått ut som under den omedelbart föregående räkenskapsperioden har understigit 200 000 euro. Koncernresultaträkning och finansieringsanalys för koncernen skall emellertid alltid upprättas, om det sammanräknade värdet av dottersamfundens balansomslutning för såväl den räkenskapsperiod som har gått ut som den omedelbart föregående räkenskapsperioden har överstigit en tredjedel av kommunkoncernens balansvärde den räkenskapsperiod som föregick den räkenskapsperiod som har gått ut.

69 §

Verksamhetsberättelse

I verksamhetsberättelsen skall ingå en redogörelse för hur de mål för verksamheten och ekonomin som uppställts av fullmäktige har nåtts i kommunen och kommunkoncernen. I verksamhetsberättelsen skall också ingå uppgifter om sådana väsentliga saker som gäller kom-

munens och kommunkoncernens ekonomi som inte skall redovisas i kommunens eller kommunkoncernens balansräkning, resultaträkning eller finansieringsanalys.

Om kommunens balansräkning visar underskott som saknar täckning, skall det i verksamhetsberättelsen redogöras för hur balanseringen av ekonomin utfallit under räkenskapsperioden samt för den gällande ekonomiplanens och åtgärdsprogrammets tillräcklighet för balanseringen av ekonomin.

Kommunstyrelsen skall i verksamhetsberättelsen lägga fram förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat.

70 §

Dottersamfunds informationsskyldighet

Styrelsen för kommunens dottersamfund eller motsvarande organ skall lämna kommunstyrelsen sådana uppgifter som behövs för att bedöma kommunkoncernens ekonomiska ställning och beräkna resultatet av dess verksamhet.

71 §

Revisionsnämnden

Fullmäktige tillsätter en revisionsnämnd för organisering av granskningen av förvaltningen och ekonomin under de år som motsvarar fullmäktiges mandattid. Nämndens ordförande och vice ordförande skall vara fullmäktigeledamöter.

Revisionsnämnden skall bereda de ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin och som fullmäktige skall fatta beslut om samt bedöma huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige satt upp har nåtts i kommunen och kommunkoncernen. Revisionsnämnden skall se till att granskningen av kommunen och dess dottersamfund samordnas.

Om kommunens balansräkning visar underskott som saknar täckning, skall revisionsnämnden bedöma hur balanseringen av ekonomin utfallit under räkenskapsperioden samt den gällan-

de ekonomiplanens och åtgärdsprogrammets tillräcklighet.

Valbar till revisionsnämnden är inte

- 1) en ledamot av kommunstyrelsen,
- 2) biträdande borgmästaren,
- 3) en person som i enlighet med 28 § 2 och 3 mom. i förvaltningslagen är närstående till en ledamot av kommunstyrelsen eller till kommundirektören, borgmästaren eller en biträdande borgmästare,
- 4) en person som står i anställningsförhållande av bestående natur till kommunen eller ett samfund eller en stiftelse där kommunen har bestämmanderätt, eller
- 5) en person som inte är valbar till kommunstyrelsen.

73 §

Revisorernas uppgifter

Revisorerna skall senast före utgången av maj med iakttagande av god revisionssed granska räkenskapsperiodens förvaltning, bokföring och bokslut. Revisorerna skall granska om

- 1) kommunens förvaltning har skötts enligt lag och fullmäktiges beslut,
- 2) kommunens bokslut och det därtill hörande koncernbokslutet är upprättade enligt bestämmelserna och föreskrifterna om upprättande av bokslut samt om de ger riktiga och tillräckliga uppgifter om verksamheten, ekonomin, den ekonomiska utvecklingen och de ekonomiska ansvaren under räkenskapsperioden,
- 3) uppgifterna om grunderna för och användningen av statsandelarna är riktiga, samt om
- 4) kommunens interna tillsyn och koncerntillsynen har ordnats på behörigt sätt.

Revisorerna skall följa fullmäktiges och revisionsnämndens särskilda anvisningar, om de inte står i strid med lag, kommunens instruktioner eller god revisionssed.

Revisorerna skall utan dröjsmål underrätta revisionsnämnden och vid behov också kommunstyrelsen om missförhållanden som de har iakttagit.

10 a kap.

Kommunala affärsverk

87 a §

Kommunalt affärsverk och dess uppgifter

En kommun eller samkommun kan grunda ett kommunalt affärsverk för affärsverksamhet eller för en uppgift som skall skötas enligt företagsekonomiska principer. Grundandet av ett affärsverk förutsätter ett särskilt beslut.

Ett affärsverk som grundats av en kommun benämns en *kommuns affärsverk* och ett affärsverk som grundats av en samkommun benämns *samkommuns affärsverk*. I affärsverkets namn skall ordet affärsverk ingå. En samkommun som bildats av flera kommuner och samkommuner och som har i uppgift att vara huvudman för ett kommunalt affärsverk benämns *affärsverkssamkommun*. I ett sådant affärsverks namn skall ordet affärsverkssamkommun ingå.

Benämningarna kommuns affärsverk, samkommuns affärsverk och affärsverkssamkommun får användas endast av de kommunala affärsverk som grundats som affärsverk enligt denna lag.

Uppgifterna för en kommuns eller en samkommuns affärsverk anges i en instruktion. I fråga om en affärsverkssamkommuns uppgifter skall överenskommas i grundavtalet. Angående affärsverkssamkommuner gäller vad som i denna lag bestäms om samkommuner, om inte något annat föreskrivs i detta kapitel.

87 b §

Affärsverkssamkommunens samkommunsstämma

Affärsverkssamkommunens beslutanderätt utövas av samkommuns medlemmar vid en *samkommunsstämma*. Medlemmarna utser sina representanter särskilt till varje stämma. Bestämmelser om val av representanter till samkommunsstämman finns i 81 § 3 mom. I en samkommun som är medlem i en affärsverkssamkommun väljs representanterna till samkommuns-

stämman av det organ i samkommunen som avses i 78 § 3 mom. 4 punkten.

Samkommunsstämman skall

- 1) besluta om de centrala målen för affärsverkssamkommunens verksamhet och ekonomi,
- 2) godkänna affärsverkssamkommunens instruktion,
- 3) välja direktion, revisionsnämnd och övriga organ för affärsverkssamkommunen, om valet inte i instruktionen har överförts på direktionen,
- 4) besluta om grunderna för de förtroendevaldas ekonomiska förmåner,
- 5) välja revisorer, samt
- 6) godkänna bokslutet och besluta om ansvarsfrihet.

87 c §

Direktion

Ett kommunalt affärsverk skall ha en direktion.

Direktionen leder och övervakar affärsverkets verksamhet. Direktionen ansvarar för att affärsverkets förvaltning och verksamhet samt den interna tillsynen ordnas på behörigt sätt.

Direktionen skall

- 1) besluta om utvecklande av affärsverkets verksamhet inom ramen för de mål som fullmäktige eller samkommunsstämman satt för verksamheten och ekonomin samt följa och rapportera hur målen nås,
- 2) godkänna affärsverkets budget och ekonomiplan,
- 3) utnämna och säga upp affärsverkets direktör, om inte något annat bestäms i instruktionen,
- 4) besluta om affärsverkets investeringar och övriga utgifter med lång verkningstid, om inte något annat bestäms i instruktionen,
- 5) besluta vem som har rätt att teckna affärsverkets namn, samt
- 6) bevaka affärsverkets intressen och, om inte något annat bestäms i instruktionen, företräda kommunen och föra dess talan inom affärsverkets uppgiftsområde.

I fråga om direktionens övriga uppgifter bestäms i instruktionen.

I en affärsverkssamkommun fattas beslut om andra ärenden än sådana som ankommer på samkommunsstämman av direktionen, om det inte är fråga om ett ärende som enligt 87 d § ankommer på direktören eller om inte behörighet har överförts på direktören eller någon annan myndighet.

I fråga om sammansättningen av ett kommunalt affärsverks direktion tillämpas inte 81 § 4 mom.

87 d §

Direktör

Ett kommunalt affärsverk skall ha en direktör som står i tjänsteförhållande till kommunen eller samkommunen. Direktören lyder under direktionen och leder och utvecklar affärsverkets verksamhet, sörjer för affärsverkets förvaltning samt ordnandet av ekonomin och den interna tillsynen.

Direktören skall se till att direktionens beslut verkställs och informera direktionen om åtgärder och händelser som är betydelsefulla med tanke på affärsverkets verksamhet.

Direktören har rätt att föra direktionens talan, om inte något annat bestäms i instruktionen.

87 e §

Budget och ekonomiplan för en kommuns eller en samkommuns affärsverk

Affärsverkets budget och ekonomiplan utgör en separat del av kommunens eller samkommunens budget och ekonomiplan.

Direktionen skall inom den tid som bestäms av fullmäktige eller samkommunsstämman lägga fram ett förslag till affärsverkets budget för det följande kalenderåret samt till ekonomiplan för tre eller flera år (*planeperiod*). I budgeten och ekonomiplanen ingår en resultaträkningsdel, en investeringsdel och en finansieringsdel. Budgetåret är planeperiodens första år.

I kommunens eller samkommunens budget sätts målen för affärsverkets verksamhet och ekonomi. Utgifts- och inkomstposter i kommunens eller samkommunens budget som är bin-

dande för affärsverket är ersättning för kapital som kommunen eller samkommunen placerat, kommunens eller samkommunens verksamhetsunderstöd till det kommunala affärsverket samt kommunens eller samkommunens kapitalplacering i affärsverket och affärsverkets återbetalning av kapital till kommunen eller samkommunen.

Direktionen skall besluta om affärsverkets budget för det följande kalenderåret senast före utgången av året i enlighet med de bindande mål samt utgifts- och inkomstposter som fastställts i kommunens eller samkommunens budget.

Affärsverkets budget skall iakttas i affärsverkets verksamhet och ekonomi. Beslut om ändringar i den fattas av direktionen.

87 f §

Affärsverkssamkommunens budget och ekonomiplan

Direktionen skall före utgången av varje år godkänna en budget för affärsverkssamkommunen för det följande kalenderåret. I samband med att budgeten godkänns skall direktionen också godkänna en ekonomiplan för tre eller flera år (*planeperiod*). Budgetåret är planeperiodens första år.

I budgeten och ekonomiplanen godkänns målen för affärsverkssamkommunens verksamhet och ekonomi. I budgeten ingår en resultaträkningsdel, en investeringsdel och en finansieringsdel.

Budgeten och ekonomiplanen skall göras upp så att förutsättningarna för skötseln av affärsverkssamkommunens uppgifter tryggas.

Budgeten skall iakttas i affärsverkssamkommunens verksamhet och ekonomi. Beslut om ändringar i den fattas av direktionen.

87 g §

Stöd eller verksamhetsunderstöd till affärsverk

Kommunen eller samkommunen kan bevilja affärsverket stöd eller verksamhetsunderstöd för att täcka kostnaderna för skötseln av en viss upp-

gift. Stödet eller verksamhetsunderstödet får inte vara större än affärsverkets kostnader för skötseln av uppgiften. Stöd och verksamhetsunderstöd från kommunen skall uppges särskilt i affärsverkets bokslut.

87 h §

Bokföringsskyldighet

Bokföringen för en kommuns eller en samkommuns affärsverk skall särredovisas i kommunens eller samkommunens bokföring.

En affärsverkssamkommun är bokföringsskyldig och om dess bokföring och bokslut gäller utöver denna lag i tillämpliga delar bokföringslagen.

Bokföringsnämndens kommunsektion meddelar anvisningar och avger utlåtanden om tillämpningen av bokföringslagen och 68—70 § i denna lag i kommunala affärsverk.

87 i §

Bokslut för en kommun eller en samkommuns affärsverk

Affärsverkets räkenskapsperiod är kalenderåret. Direktionen skall upprätta ett särskilt bokslut för räkenskapsperioden och lämna bokslutet till revisorerna för granskning samt förelägga kommunstyrelsen eller samkommunsstyrelsen bokslutet för behandling.

Till bokslutet hör balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter till dem samt en tablå över budgetutfallet och en verksamhetsberättelse. Bokslutet skall ge riktiga och tillräckliga uppgifter om resultatet av affärsverkets verksamhet och om dess ekonomiska ställning. De tilläggsupplysningar som behövs för detta skall lämnas i noterna. Affärsverkets särskilda bokslut sammanställs i kommunens eller samkommunens bokslut.

Bokslutet undertecknas av direktionens ledamöter och direktören.

87 j §

Affärsverkssamkommunens bokslut

I fråga om upprättandet av bokslutet för en affärsverkssamkommun gäller vad som föreskrivs i 68 och 68 a § i denna lag.

87 k §

Verksamhetsberättelse och behandling av räkenskapsperiodens resultat

Ett kommunalt affärsverk skall i sin verksamhetsberättelse redogöra för hur målen för affärsverkets verksamhet och ekonomi har nåtts. I verksamhetsberättelsen skall också ingå uppgifter om sådana väsentliga saker som gäller affärsverkets ekonomi som inte skall redovisas i resultaträkningen, finansieringsanalysen eller balansräkningen.

Direktionen skall i verksamhetsberättelsen lägga fram ett förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat. Av räkenskapsperiodens resultat för en kommun eller en samkommuns affärsverk kan göras en investeringsreservering till högst beloppet av kommunens eller samkommunens överskottsposter.

87 l §

Affärsverkets eget kapital

Affärsverkets eget kapital består av grundkapitalet, uppskrivningsfonden samt övriga poster av eget kapital.

Grundkapitalet är kommunens eller samkommunens placering i eget kapital, för vilket affärsverket betalar ersättning. I en affärsverkssamkommun är grundkapitalet fördelat på medlemsandelar.

Uppskrivningsfonden består av uppskrivningar bland bestående aktiva.

87 m §

Lån och borgen

Beslut om lån som tas för affärsverket fattas av direktionen inom den ram som instruktionen eller grundavtalet tillåter.

Beslut om borgensförbindelse och ställande av annan säkerhet för någon annans skuld fattas av fullmäktige eller sammokommunsstämman.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 68 a och 69 § tillämpas första gången 2009 när bokslutet och verksamhetsberättelsen för 2008 upprättas. Vid upprättandet av 2006 och 2007 års koncernbalansräkning och noterna till den tillämpas 68 § 4 mom. sådant det lyder

när denna lag träder i kraft. Bestämmelserna i 69 § 1 mom. om redogörande för hur de mål som fullmäktige satt för kommunkoncernen har nåtts, i 71 § 2 mom. samt i 73 § 1 mom. 4 punkten om granskning av att koncern tillsynen har ordnats på behörigt sätt tillämpas första gången vid granskningen av kommunens bokslut och den därtill hörande koncernbalansräkningen och dess noter för 2007.

Lagens 10 a kap. tillämpas på kommunala affärsverk som grundats i enlighet med 87 a § från den tidpunkt som nämns i beslutet om grundande, dock senast från och med den 1 januari 2009. Lagens 87 a § 3 mom. tillämpas från och med den 1 januari 2009.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 13 februari 2007